

SIFIR EMİSYONLU TARIM MÜMKÜN MÜ?

HAZIRLAYAN:
DİDEM ERYAR ÜNLÜ

Avrupa Çevre Politikaları Enstitüsü'nün raporu, AB sera gazı emisyonlarının yaklaşık yüzde 10'undan sorumlu olan tarım sektörünün, Paris Anlaşması hedefine uygun olarak karbonsuzlaşmasının mümkün olduğunu, ancak bunun için atılması gereken önemli adımlar olduğunu ortaya koyuyor.

Avrupa Çevre Politikaları Enstitüsü (IEEP) tarafından Avrupa Birliği ülkelerindeki tarım politikalarını inceleyen ve tarım sektörünün 2050 yılına kadar karbonsuzlaşmasını konu alan bir rapor yayımlandı.

“2050 Yılında Sıfır Emisyonlu Tarım: Dönüşüm için Gerekenler” adlı rapor, AB sera gazı emisyonlarının yaklaşık yüzde 10’undan sorumlu olan tarım sektörünün, Paris Anlaşması hedefine uygun olarak karbonsuzlaşmasının mümkün olduğunu, ancak bunun için atılması gereken önemli adımlar olduğunu ortaya koyuyor.

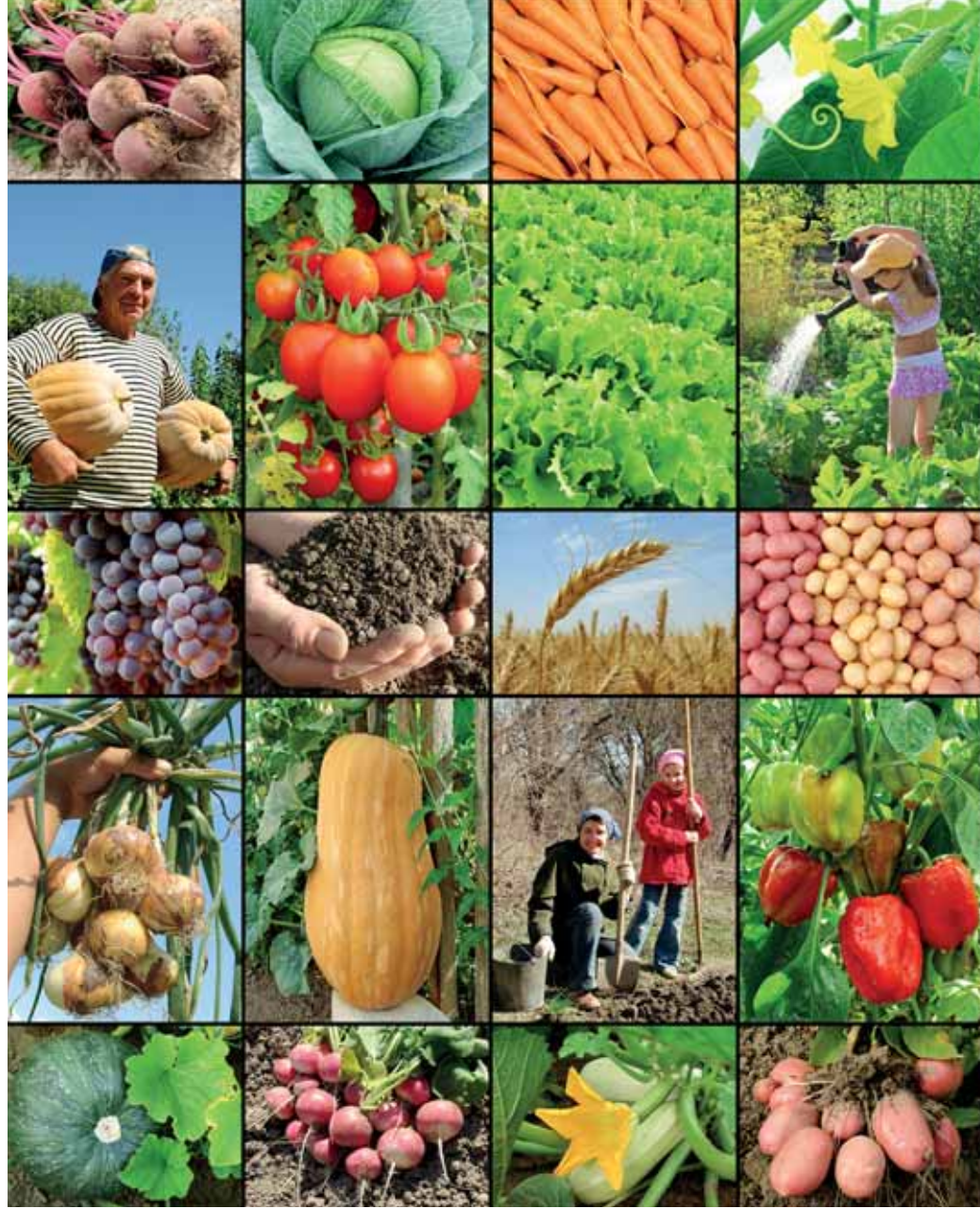
Avrupa Birliği’ndeki tarım sektörünün emisyon profilini ortaya koyan rapor, sektörün emisyon azaltımını nasıl katkı verebileceğine odaklanıyor.

Avrupa Birliği’nde tarımsal faaliyetler emisyonların yüzde 10’undan sorumlu, fakat tarımsal üretim kapsamında ortaya çıkan ulaşım gibi faaliyetler ile birlikte bu oran AB emisyonlarının yüzde 15’ine ulaşıyor. AB’nin şu an için tarım sektöründeki emisyonları düşürmeye dair herhangi bir hedefi bulunmuyor.

Dört farklı senaryo üzerinden değerlendirme yapıyor

AB tarım sektörünün 2050 yılında iklim dostu olabileceğini ve tamamen karbondan arınabileceğini ortaya koyan rapor, dört farklı senaryo üzerinden tarımsal emisyon politikalarını değerlendiriyor. Bu senaryolara göre, arazi kullanımı konusunda büyük ölçekli adımlar atılmadan, tarım emisyonları 2050 yılına kadar ancak yüzde 46 oranında azaltılabilecek. Rapora göre, emisyonları, sıfırlamak ve iklim dostu bir tarım sektörü oluşturmak için ise hem üretim hem de tüketim tarafında önemli değişimlere ihtiyaç var. Tarım sektörü ve toprakla ilgilenen diğer sektörler, hem kendi karbon emisyonlarını azaltmak hem de karbon yoğun malzeme ve enerji kullanan diğer sektörlerin dönüşümüne katkıda bulunmak açısından çok önemli bir role sahip.

Paris Anlaşması hedefleri kapsamında tarım sektörünün 2050 yılına kadar sıfır emisyon hedefine ulaşması, sektörde çok büyük bir yapısal dönüşümü temsil ediyor. Bu dönüşüm için ülkeler arasında güçlü bir işbirliğinin yanı sıra, aynı zamanda büyük bir kaynak ve inovasyon ihtiyacını da gündeme getiriyor.

Raporda yer alan öneriler

- Emisyon takip ve değerlendirme mekanizmalarının kurulması, düşük veya sıfır emisyonlu ürünlerin tercih edilmesini sağlayacak politikaların oluşturulması, gıda atığının önlenmesi.
- Verimlilikte sera gazları emisyonlarının değerlendirilmesi ve üretim verimliliğinin artırılması.
- Tarım sektörüne özgü emisyon hedeflerinin kurulması ve azaltımının takip edilmesi.
- İklim dostu üretim yapan çiftçilerin ödül-

lendirilmesi ve sürdürülebilir tarımın teşvik edilmesi.

► Küresel gıda güvenliğini sağlayacak ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ne uyumlu politikaların geliştirilmesi.

► Tarımsal ürün ticaretinde emisyon azaltımına dair politika ve önlemlerin geliştirilmesi.

► İklim değişikliğine uyumlu tarımsal çözümlerin geliştirilmesi; üretim alanında inovasyona öncelik verilmesi.

► İklim hedefleri doğrultusunda çevre ve

hayvan yaşamını koruyarak daha sürdürülebilir beslenme modellerinin desteklenmesi.

- Döngüsel ekonominin desteklenmesi; doğal kaynaklar üzerinde baskı yaratmayacak üretim modellerinin ön plana çıkarılması.

Farklı bir beslenme modeli mümkün

Geçtiğimiz sene Oxford Üniversitesi liderliğinde gerçekleştirilen ve bilim dergisi Nature'da yayınlanan "Options for keeping

the food system within environmental limits (Gıda Sistemini Çevresel Sınırlar İçinde Tutmak için Seçenekler)" başlıklı başka bir araştırma da 2050 yılında 10 milyar insanı besleyecek sürdürülebilir bir gıda sistemi yaratmanın mümkün olduğunu ortaya koyuyor.

Fakat bunun gerçekleşmesi için gıda atıklarının en az yüzde 50 oranında azaltılması ve sebze yoğunluklu beslenmenin yaygınlaşması gerekiyor. Araştırma, tarımsal üretimin ve tüketimin iklim değişikliği, arazi kullanımı ve tatlı su kaynakları kullanımı sebebiyle ortaya çıkan çevresel etkilerine odaklanıyor. Raporda, beslenme alışkanlıklarının yanında, tarımsal yönetimi de iyileştirmek gerektiği vurgulanıyor. Mevcut tarımsal alanlardaki verimi artırmak, gübre kullanımını dengelemek, gübre geri dönüşümünü ve su yönetimini geliştirmek gibi uygulamaların, özellikle tarımsal alanlar ve tatlı su kaynakları üzerindeki baskıyı yarı yarıya azaltabileceği belirtiliyor. Gıda atık miktarının en az yarı yarıya azaltılması ge-

rektiği de vurgulanıyor.

Dünyayı doyurabilmek için yapılması gerekenler

Dünya Kaynakları Enstitüsü yayınladığı Sürdürülebilir Gıda Raporu ise 2050'de tüm dünyayı doyurabilmek için yapılması gerekenleri şöyle sıralıyor:

- Tarım arazilerini genişletmeden gıda üretimini artırmak,
- Ormanları, savanları yeniden oluşturmak,
- Balık arzını artırmak üzere balıkçılık yönetimi ve su kültürünü geliştirmek,
- Tarımsal üretimden kaynaklanan sera gazı emisyonunu azaltmak,
- Verimliliğin artırılması, talebin yönetilmesi,
- Tarımsal yoğunlaşmanın doğal ekosistemlerin korunması ile bağdaştırılması,
- Geviş getiren hayvanlar olan sığır, koyun, keçi eti tüketiminin azaltılması,
- Teknoloji alanında inovasyonun teşvik edilmesi.

100 KÜRESEL FİNANS KURULUŞU KÖMÜRDEN VAZGEÇTİ

IEEFA Raporu, önde gelen 100 finans kuruluşunun kömür finansmanını sınırlayan politikaları hayata geçirdiğini ortaya koydu. Kömürden vazgeçen 100 finans kuruluşu en büyük 40 küresel bankanın yüzde 40'ını temsil ediyor.

Enerji Ekonomisi ve Finansman Analizi Enstitüsü'nün (Institute for Energy Economics and Financial Analysis, IEEFA) açıkladığı araştırma, önde gelen 100 finans kuruluşunun kömür finansmanını sınırlayan politikaları hayata geçirdiğini ortaya koyuyor.

"100 Küresel Finans Kuruluşu Kömürden Çekiliyor, Devamı Gelecek" Raporu, küresel sermayenin, kömür sektörünü hızla terk ettiğini gösteriyor.

2013'den bu yana, bünyesinde 10 milyar dolardan fazla likidite yönetilen küresel ölçekteki önemli banka ve sigorta şirketleri ardı ardına kömürden çıkış açık-

lamasında bulunuyor.

Rapor, 2018'in başından beri, kömürü sınırlayan politikalarıyla ilgili açıklama yapan küresel finans kuruluşu sayısının 34'e ulaştığını ortaya koyuyor.

İlk açıklama Dünya Bankası'ndan geldi

Kömürü sınırlayan ilk açıklama 2013 yılında Dünya Bankası tarafından yapılmıştı. Aralık 2018'de gelen 100. duyuru, üç ülkenin daha istisnasını kaldırarak kömür finansmanındaki yasağını genişleten Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (European Bank of Reconstruction and Develop-

ment, EBRD) tarafından gerçekleştirildi.

2019'un başından bu yana ise Güney Afrika'dan Nedbank, İngiltere'den Barclays, Kanada'dan Export Development, Finlandiya'dan Varma olmak üzere beş finans kuruluşu kömür sınırlama politikasını kamuoyuna duyurdu. En son haber ise Avusturyalı Vienna Insurance Group'dan geldi. Grup, yeni kömür santralleri ve madenlerinin sigortalanmayacağını duyurdu.

Raporun yazarı IEEFA Enerji Finansmanı Çalışmaları Direktörü Tim Buckley, küresel baskının, küresel ölçekteki önemli yatırımcıların harekete geçmesinde etkili olduğunu söylüyor. Buckley "Finansal, çev-

resel ve itibara yönelik riskler nedeniyle kömür, küresel yatırımcılar için tehlikeli bir mal varlığı haline geldi, bu sebeple iklim değişikliğine cevaben yeni veya iyileştirilmiş politikalarla ilgili açıklamalar artıyor. Beş yıl önce küresel öneme sahip birkaç kuruluşun liderliği, bugün birçok finansörün sermaye kaçışına sebep oldu. Son dönemde iki haftada bir, yeni bir kömürden çıkış politikası duyuruluyor. Mevcut politikaların güçlendirilmesi ve yeni finansman sınırlamaları getirilmesi, küresel finans sektöründe domino etkisi yaratırken kömür endüstrisinin daralmasına yol açıyor” yorumlarını yapıyor.

Buckley'nin altını çizdiği konu ise atıl varlık riskinin, kömür sektörünü finanse etmeye devam eden finansal kurumların tamamı için belirgin bir risk faktörü oluşturduğu. Buckley'nin dediği gibi, “Kömür sektöründen sermaye çıkışının temelinde çevresel ve itibara yönelik endişeler yatıyor ve yatırımcılar kömür endüstrisinin geleceğine dair olumsuz gidişatın farkındalar.”

Nitekim, Peabody Energy'nin 2016 yılında beklenmedik şekilde gerçekleşen 18 milyar dolarlık iflasının ardından General Electric'in 150 milyar dolarlık yatırımının çöküşü, enerji sistemindeki dönüşümü göz ardı eden yatırımcıların sermaye tahribatının büyüklüğünü görünür kıldı.

Yatırımcıların, enerji sistemlerinin gelecekte bel kemiğini oluşturacak, daha ucuz, sürdürülebilir ve yerel kaynak olan yenilenebilir teknolojilere yönelmesi, kömür şirketlerinin büyüme, birleşme ve satın alma süreçlerinde önümüzdeki dönemde sermaye piyasalarından nasıl yararlanacağı sorusunu gündeme getiriyor.

Kömür sınırlandırmalarını sigorta şirketleri de izliyor

Kömür finansmanını sınırlayan 100'ü aşkın finans kuruluşu, en büyük 40 küre-

sel bankanın yüzde 40'ını temsil ediyor. 6 trilyon dolar likiditeyi yöneten ve sigorta sektörünün küresel mal varlığının yüzde 20'sini elinde bulunduran 20 önemli sigorta şirketi kömürü portföyünden çıkarmış durumda.

Finansal kurumların kömür sınırlandırmalarını sigorta şirketleri de izliyor. AXA, Allianz, Swiss Re ve Munich Re'nin aralarında bulunduğu sigorta şirketleri, kömür projelerinin sigortalarını sınırlandırarak kömür yatırımcılarının finansman arayışını zorlaştırıyor. 2018 yılının başından bu yana, 25'ini yeni, 9'u önceden kamuoyuyla duyurulmuş politikaların iyileştirilmesi şeklinde, toplam 34 kömür sınırlandırma politikası kamuoyuna duyuruldu.

Duyuruların bir kısmı Japonya'dan Dai-ichi ve Sumitomo Mitsui Trust Bank gibi Asyalı finansal kurumlar tarafından, Avrupa ve ABD'deki gelişmeleri takiben gerçekleştirildi. Bu süreçte Avrupa ve ABD'de geride kalan bazı kurumların da harekete geçmesi bekleniyor. Örneğin New York emeklilik fonu fosil yakıtlardan yatırımlarını çekerken, ABD'nin üçüncü en büyük emeklilik fonu olan New York State Common Retirement Fund'in harekete geçmediği görülüyor.

